

“*Muy Sra. mía, soy Mariana Huidobro, madre de Rodrigo Lanza...*”, així començava una carta, amb data de 19 de desembre de 2011, dirigida a la Fiscalia Provincial de Barcelona. Fa més de tres anys que Huidobro, mitjançant aquesta missiva, va informar al màxim òrgan fiscal de les irregularitats del cas 4F que quedarien reflectides uns mesos més tard al documental *Ciutat Morta*. El fet que els agents Bakari Samyang i Víctor Bayona –peça clau testifical del cas 4F– haguessin estat condemnats per tortures greus i simulació de delictes en un altre cas podia haver donat un tomb a tot el procés. Cal recordar que els cinc anys de presó de Lanza i els tres anys i tres mesos de Juan Pintos, Àlex Cisternas i Patrícia Heras només estaven suportats per les paraules de Samyang i Bayona. Cap prova més. Per contra, la resta de proves, testimonis, indicis i pericials apuntaven a la versió del test que va caure des del terrat, una versió que exculpava els encausats.

Malgrat les esperances dipositades per Huidobro, la Fiscalia va optar pel silenci i mai es va dignar a donar resposta a la carta. Només de manera verbal, la fiscal del cas 4F –que casualment va ser la mateixa fiscal del cas Yuri Jardine– li va dir a la mare de Lanza, segons ella mateixa va explicar, que amb una única coincidència no podia fer-hi res i que només en cas que es trobessin més coincidències amb altres casos de tortura i simulació de delictes “potser” es podria plantejar la revisió del cas. Aquest va ser l'últim intent de la Mariana. A partir d'aleshores es va abocar en la seva particular *venjança*: el documental que dissabte va colpir durament el cap i el cor de 569.000 catalanes.

L'actitud de passivitat de la fiscal va dibuixar una renglera més del mur que el poder polític, mediàtic, judicial i policial ha construït al llarg d'aquests

RODRÍGUEZ, Jesús: “4F amb noms i cognoms”. *La Directa*.

<http://linkis.com/directa.cat/actualit/WdMCO> [Consulta el 20 de gener de 2015]

nou anys en relació al cas 4F. Un mur infranquejable en paraules d'Huidobro la nit de dissabte, entre llàgrimes i emocionada, a les portes del consistori barceloní, poc després que finalitzés el passi del Canal 33. Tot aquest desori no ha estat fruit d'un cúmul de coincidències desafortunades: aquí hi ha hagut una deliberada actuació, en alguns aspectes, i un mirar cap a un altre costat, en d'altres. En repasso alguns de fonamentals per entendre què ha passat.

ALUMNE/A 1

RODRÍGUEZ, Jesús: "4F amb noms i cognoms". *La Directa*.

<http://linkis.com/directa.cat/actualit/WdMCO> [Consulta el 20 de gener de 2015]

Un problema a la Guàrdia Urbana

La nit del 4F, els agents Samyang i Bayona van actuar des de les vísceres, però també des de la profunda convicció que tot allò il·legal o irregular que fessin seria encobert i protegit pels seus comandaments. Consciència d'impunitat, certesa de capa protectora. Només cal que cerqueu a internet les paraules "Julian Delgado" i "Guàrdia Urbana" per saber d'on venim. Avui és oportú que tothom coneixi qui era fins fa tres mesos el màxim responsable de la UNOC (Unitat Nocturna Operativa Centralitzada), unitat on estaven adscrits els dos agents ara empresonats al mòdul d'alta seguretat del centre penitenciari de Quatre Camins. Es tracta de l'inspector en cap Agustín Hernando, més conegut com a Cuchi, recentment suspès de sou i feina arran d'una investigació del jutjat d'instrucció 10 de Barcelona que l'acusa de greus delictes, com ara donar la instrucció d'ocultar dins d'un atestat els cops que un guàrdia urbà va propinar a un vianant detingut, així com de l'apropiació de grans quantitats de llaunes de cervesa incautades en aplicació de l'ordenança del civisme. ¿Si un comandament té comportaments com els descrits, què podem esperar dels seus subalterns?

Aquestes pràctiques s'han fet més i més comunes des de 2007, any en que les ordenances del civisme i la persecució a la venda ambulant van justificar una “guerra de baixa intensitat” de la UNOC contra persones amb “estètica alternativa” que gaudeixen de la festa al centre de la ciutat, així com vers immigrants i treballadores sexuals. Són desenes els casos d'abusos que aquests anys hem localitzat, malgrat no poder-los investigar a fons, protagonitzats per agents d'aquesta brigada policial on hi treballen uns 200 efectius. Totes aquelles amb algun “estigma” han estat víctimes potencials d'aquesta croada. Identificacions, insults, empentes i

humiliacions són a l'ordre del dia, i les pallisses i episodis més greus

RODRÍGUEZ, Jesús: “4F amb noms i cognoms”. *La Directa*.

<http://linkis.com/directa.cat/actualit/WdMCO> [Consulta el 20 de gener de 2015]

s'esdevenen amb més freqüència del que podríem imaginar. En l'últim any els venedors de “top manta” han passat a ser els principals damnificats d'aquesta política securitària. La seu de les UNOC i les UPAS (antiavalots nocturns i diürns) és a la comissaria de la Zona Franca. Aquest edifici va quedar segregat de la resta de dependències del cos després d'una càrrega de les UPAS –ara fa dotze anys– contra agents de comissaries de districte que volien accedir a la Casa Gran del consistori en el marc d'una jornada de vaga per la millora de les seves condicions laborals. A la Zona Franca, on també s'hi ha ubicat estratègicament la seu del CIE, els antiavalots comparteixen comissaria amb el Servei d'Informació i Documentació, dirigit fins fa un parell d'anys per l'inspector Víctor Gibanel. Fou destituït amb l'arribada de Xavier Trias al consistori, quan Joan Delort va assumir les tasques de coordinació del cos. Un subaltern de Gibanel es va dirigir a mi un dia de gener de 2011, poc després de l'esclat del cas Macedònia, i em va dir literalment: “*Te vamos a cortar el cuello*”, amb l'afegitó de simular l'amenaça amb la mà. Aquesta fanfarronada, en el meu cas, no s'ha arribat a materialitzar mai més enllà d'una roda de la bicicleta rebentada amb una navalla a mans d'un policia de paisà.

ALUMNE/A 2

RODRÍGUEZ, Jesús: “4F amb noms i cognoms”. *La Directa*.

<http://linkis.com/directa.cat/actualit/WdMCO> [Consulta el 20 de gener de 2015]

La premsa i la versió d'oficials

Quin paper han jugat els mitjans de comunicació? Gran, molt gran. El mur amb què topava la Mariana es feia més alt quan malgrat les clamoroses informacions que anaven trascendent se li tancaven les portes de la gran majoria dels mitjans de comunicació. A banda del conjunt de webs i publicacions de la premsa alternativa –paper destacat del Masala– i de la Directa, només un mitjà, Vilaweb, i cinc periodistes, Helena López, Gregorio Morán, Mònica Terribas, Jordi Mumbrú i Sílvia Barroso, van desobeir la mordassa. Cito els noms i no els mitjans pels que treballaven, perquè s'ajusta més a la realitat. També hi va haver teletips d'agència d'alguns bons professionals del periodisme, que no tenen signatura, i que desgraciadament van tenir poc reflex en els mitjans. Clamava al cel que mitjans de Xile i Argentina desplaressin recursos humans i materials en avió fins a Barcelona i la gran família de periodistes d'Interior no dediqués ni una coma a les contradiccions del cas fins que ha aparegut el documental *Ciutat Morta*. Versió oficial, versió d'oficials. Les portes giratòries entre els gabinets de premsa policials i les seccions de successos de diaris, ràdios i TV en tenen una gran responsabilitat. La màxima és clara: no li facis un lleig a qui et dona cada dia de menjar, a qui gràcies a les filtracions et fa un lloc dins el cada cop més competitiu món de l'exclusiva. Cadascú amb la seva consciència. Però també hi va haver una censura editorial. Recordo especialment dos mitjans que van vetar que els seus periodistes informessin de les irregularitats durant els primers anys del cas, i ho sé perquè ells mateixos m'ho van explicar. No diré els seus noms, però si el de les capçaleres per les que treballaven: *El Periódico* i *El País*.

ALUMNE/A 3

RODRÍGUEZ, Jesús: “4F amb noms i cognoms”. *La Directa*.

<http://linkis.com/directa.cat/actualit/WdMCO> [Consulta el 20 de gener de 2015]

Mínim interés a la classe política

Han estat anys de picar la porta de despatxos oficials. Montserrat Tura (PSC) quan era consellera de Justícia va rebre Huidobro, la va escoltar, però no hi hagué cap actuació concreta, cap alleugiment, ni per ella ni per els familiars de cap de les empresonades. Ricard Gomà, regidor d'ICV-EUiA al consistori barceloní, va al·legar el poc marge de maniobra que tenia en relació als seus socis de Govern: "no podem apretar tant al PSC, només controlem la nostra àrea, així són els equilibris". Joan Herrera (ICV-EUiA) va visitar Mariana Huidobro durant la vaga de fam i Joan Tardà (ERC) es va entrevistar amb Rodrigo Lanza quan va sortir de presó. Aquí s'acaba el llistat. Perdó, me n'oblidava: David Fernández, òbviament, sempre va estar present, deixant-s'hi la pell com a membre de la Coordinadora per la Prevenció de la Tortura, al costat de les famílies i dels empresonats.

Per contra, una agrupació del PSC de la Federació de Barcelona i els delegats sindicals d'UGT i SAPOL a la Guàrdia Urbana es van moure molt per defensar Víctor Bayona i Bakari Samyang, els policies condemnats per tortures. Es van reunir amb altes instàncies de diverses administracions catalanes per provar d'aconseguir un suport a la petició d'indult, malgrat que finalment aquest va ser denegat. L'última mostra d'aquesta tancada defensa corporativa la tenim en el desafortunat tuit del *community manager* del Sindicat de Mossos d'Esquadra: "Bona nit per anar al cinema. Tot i que si us agrada la fantasia amb C33 teniu prou".

En resum. La jutgessa Carmen Garcia Martínez (que ahir no va anar a treballar) va renunciar a investigar perquè ja li anava bé que la sentència condemnatòria estigués prèviament dictada. La Fiscalia no va voler saber RODRÍGUEZ, Jesús: "4F amb noms i cognoms". *La Directa*.

<http://linkis.com/directa.cat/actualit/WdMCO> [Consulta el 20 de gener de 2015]

res de proves, testimonis o indicis que deixessin el cas sense culpables. Els polítics van mirar a un altre costat i no van moure un dit per quatre “arreplegats” que ni tan sols apareixien als grans mitjans. Més fructífer va ser tancar files al voltant dels guàrdies urbans, que majoritàriament formaven part de la claca *sociata* que per aquelles dates controlava la ciutat. Si ocupes quota de pantalla o garanteixes un grapat de vots tindràs qui es vulgui fer la foto, si no és així et podriràs a la garjola. I la deixadesa i la submissió a les redaccions va fer la resta i va tancar el cercle de la perversa equació. Ningú tornarà la vida a la Patri. Ningú tornarà els anys de joventut al Rodrigo, l'Àlex i el Juan. Ningú farà justícia ara des de la Fiscalia, els tribunals o les portades dels diaris. Ja no es pot fer justícia, s'havia de fer fa nou anys.

ALUMNE/A 4

RODRÍGUEZ, Jesús: “4F amb noms i cognoms”. *La Directa*.

<http://linkis.com/directa.cat/actualit/WdMCO> [Consulta el 20 de gener de 2015]